

Voortoets beoordeling NB-wet bestemmingsplan Somerense Vennen - Uitbreiding

Definitief

Camping Somerense Vennen

Grontmij Nederland B.V.
Eindhoven, 19 februari 2013

Verantwoording

Titel : Voortoets beoordeling NB-wet bestemmingsplan Somerense Vennen - Uitbreiding

Subtitel :

Projectnummer : 302281

Referentienummer : GM-0091621

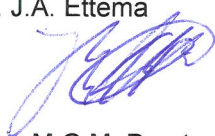
Revisie : D1

Datum : 19 februari 2013

Auteur(s) : ing. F. Verhart

E-mail adres : frank.verhart@grontmij.nl

Gecontroleerd door : ir. J.A. Ettema

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : drs. M.G.M. Drosten

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Grontmij Nederland B.V.
Zernikestraat 17
5612 HZ Eindhoven
Postbus 1265
5602 BG Eindhoven
T +31 40 265 12 11
F +31 40 244 37 97
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel.....	4
1.3	Uitvoering	4
1.4	Leeswijzer	4
2	Voorgenomen ingreep	5
2.1	Situering	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling.....	7
3	Wettelijk kader	9
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	9
3.2	Beschermingsregime Natura 2000	9
3.3	Beoordelingskader significant negatieve effecten	10
3.3.1	Negatief effect	10
3.3.2	Significant negatief effect.....	10
4	Relevante Natura 2000-gebieden	11
4.1	Afbakening gebieden	11
4.2	Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven..	12
4.3	Belang kwalificerende habitats en leefgebieden soorten	13
4.3.1	Ligging habitattypen.....	13
4.3.2	Leefgebieden habitatrichtlijnsoorten	14
4.4	Natuurschoon Beschermd natuurmonument Beuven.....	14
4.5	Belang kwalificerende habitats en leefgebieden soorten	14
5	Effectbeschrijving en –beoordeling	16
5.1	Inleiding.....	16
5.2	Storingsfactoren	16
5.3	Effecten	17
6	Conclusie	21
7	Geraadpleegde literatuur	22

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De eigenaren van camping Somerense Vennen in Lierop zijn voornemens om verblijfsrecreatie uit te breiden in het westelijk gelegen bosgebied. Het type verblijfsvoorziening wordt nog uitgewerkt. Daarnaast zal er een centrumvoorziening gerealiseerd worden in het centrale deel van de huidige camping.

De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten) en in de Provincie Noord-Brabant middels de Verordening Ruimte. Soortbescherming is geregeld middels de Flora- en faunawet. De verschillende natuurwetgevingen in Nederland hebben als belangrijkste component het zorgplichtbeginsel, dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

1.2 Doel

Deze notitie heeft tot doel om een inschatting te maken van de consequenties van de Nb-wet op het project uitbreiding camping Somerense Vennen. Hiertoe wordt een inschatting gemaakt van de geplande ontwikkeling van het plangebied en de invloed hiervan op de kwalificerende waarden van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. De centrale vraagstellingen betreffen een inschatting van de effecten op de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Zijn er negatieve effecten te verwachten? En wanneer er negatieve effecten zijn, zijn deze naar verwachting significant?

1.3 Uitvoering

De voorliggende rapportage is tot stand gebracht door Grontmij. Dit document bevat de uitkomsten van de oriëntatiefase, waarbij de stappen uit de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet van het ministerie van EZ voor deze fase zijn doorlopen.

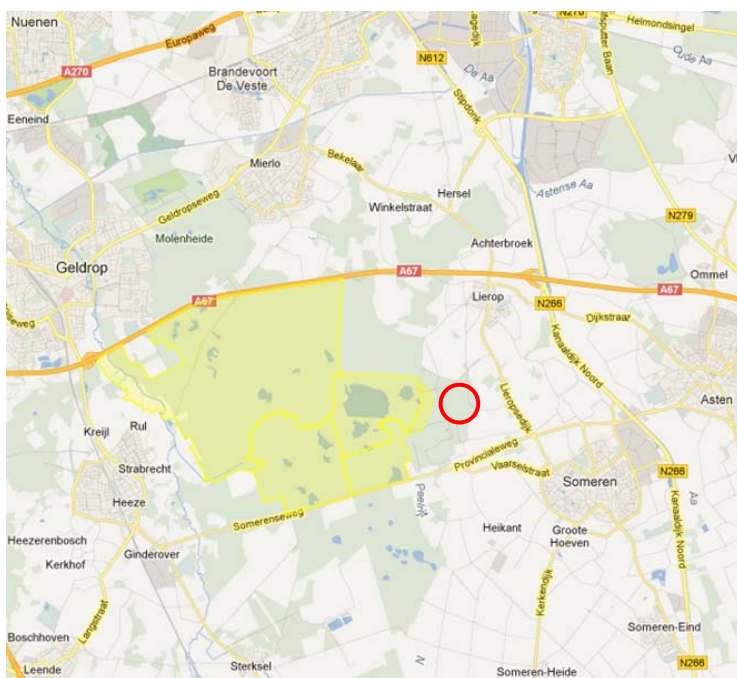
1.4 Leeswijzer

In de hoofdstukken 2 en 3 zijn respectievelijk de voorgenomen ingreep en het wettelijke kader beschreven. In het daaropvolgende hoofdstuk worden de relevante Natura 2000-gebieden met de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen toegelicht. Vervolgens is een oriënterende effectbeoordeling uitgevoerd, alsmede de conclusie(s) op grond daarvan beschreven.

2 Voorgenomen ingreep

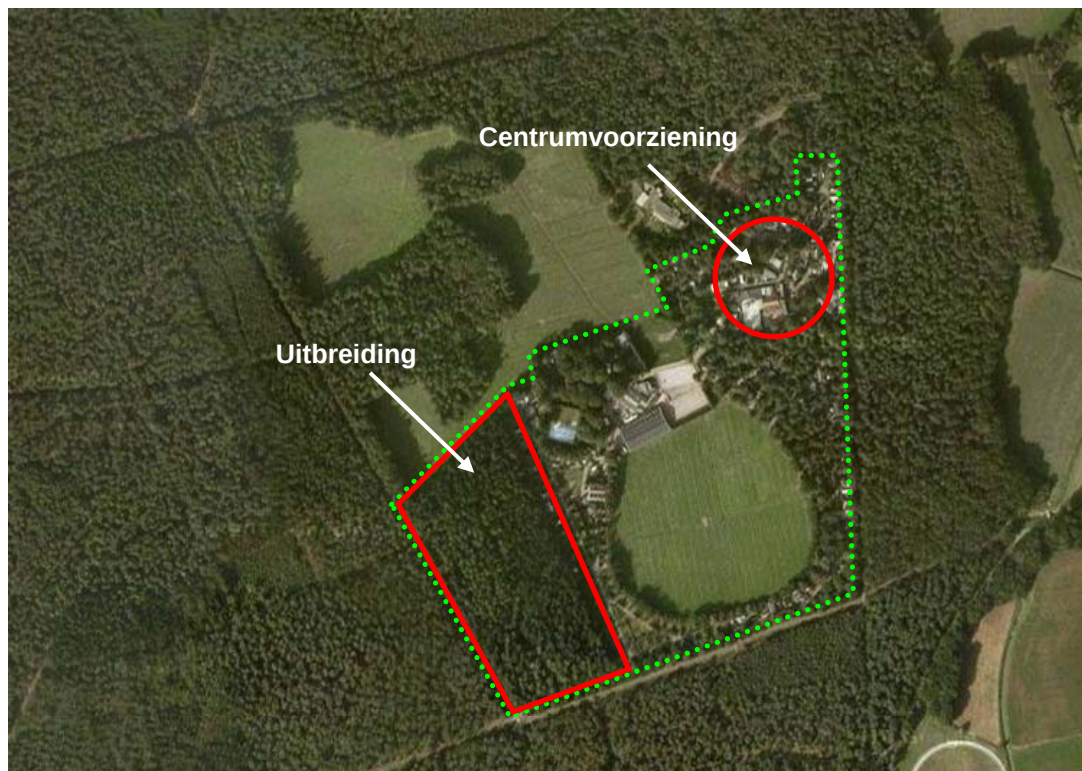
2.1 Situering

Camping Somerense Vennen en de voorgenomen uitbreiding (het plangebied) liggen ten noordwesten van Someren in een bosrijke omgeving op relatief korte afstand van het Starven, en ten oosten van de Strabrechtse Heide & Beuven.

Figuur 2.1 Ligging plangebied (rode cirkel) in een groter verband. Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven is geel gemarkeerd.

De zuidwestzijde van het plangebied grenst aan de Bussersdijk. Langs de zuidzijde loopt een schouwpad met watergang. In figuur 1 is de ligging van het plangebied weergegeven. Het plangebied wordt grotendeels gekenmerkt door een afscheiding van hekwerk met daarbinnen een tweede afscheiding in de vorm van netten ten behoeve van het recreatieve gebruik. Het plangebied is deels ingericht en afgeschermd als recreatieterrein voor paintball en heeft hierdoor een sterk geïsoleerde ligging tot de directe omgeving gekregen. Het bosperceel bestaat overwegend uit naaldbos, met een kale ondergroei en een hoge mate van verstoring van de bodem door het terreingebruik. Het overige deel van de camping bestaat uit standplaatsen met verspreid enkele bomen en gebouwen. In figuur 2 is een impressie van de huidige inrichting van het plangebied weergegeven.

Figuur 2.2 Ligging plangebied (groene omlijning)

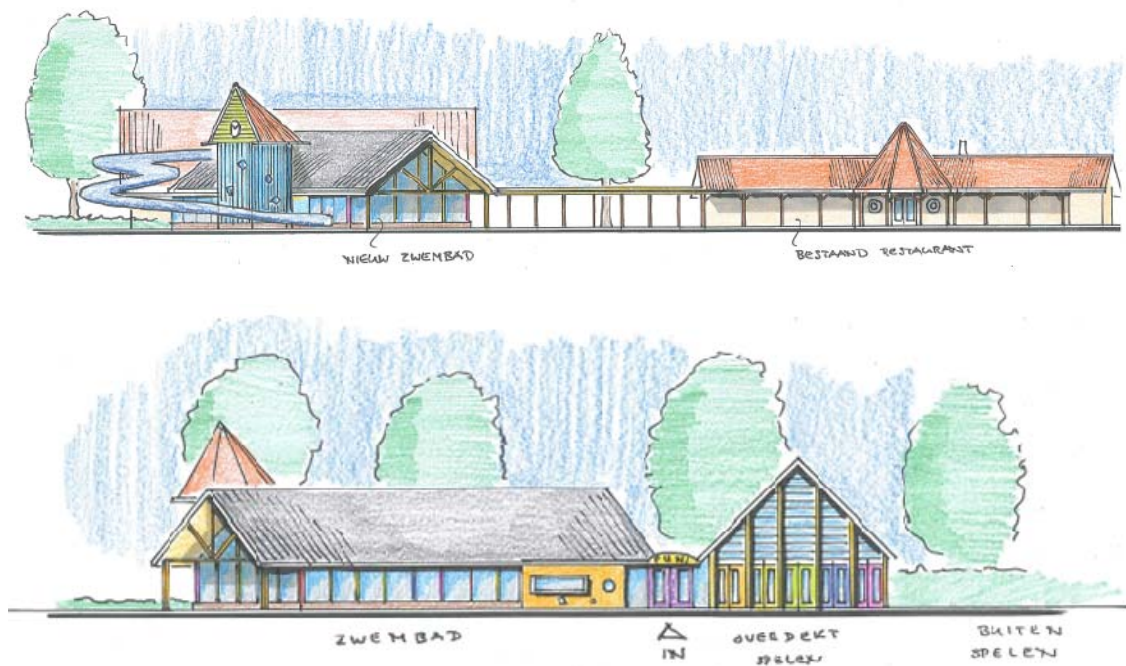
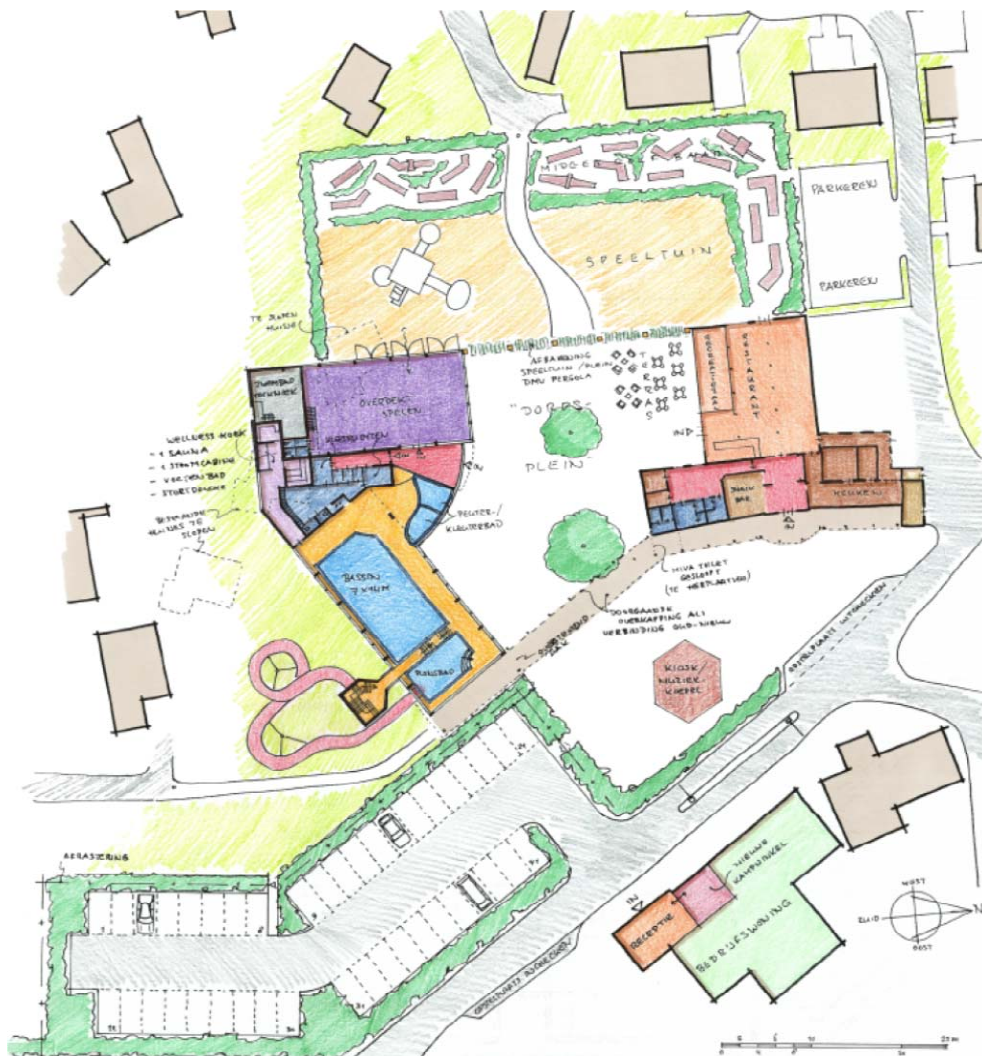
Figuur 2.3 Impressie van de huidige inrichting van het plangebied

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De eigenaren van camping Somerense Vennen zijn voornemens om de verblijfsrecreatie uit te breiden in het bosgebied. Het type verblijfsvoorziening wordt nog uitgewerkt. Daarnaast zal er een centrumvoorziening gerealiseerd worden in het centrale deel van de huidige camping. Deze centrumvoorziening bestaat uit een overdekt zwembad en een indoor speelplaats.

De uitbreiding van de verblijfsrecreatieve voorziening vindt plaats op een perceel van 3 hectare groot aan de westzijde van de huidige camping. Hier worden 60 verblijfsrecreatieve units gerealiseerd. De realisatie hiervan zal plaatsvinden binnen het tijdsbestek van een aantal maanden buiten het broedseizoen.

In figuur 2.4 is het streefbeeld van de voorgenomen uitbreiding van camping Somerense Vennen weergegeven.

Figuur 2.4 *Streefbeeld van de voorgenomen ontwikkeling (centrumvoorziening)*

3 Wettelijk kader

3.1 Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet 1998) biedt de juridische basis voor de bescherming van natuurgebieden in Nederland. Internationale verplichtingen uit de Vogelrichtlijn en Habitat-richtlijn, maar ook verdragen als bijvoorbeeld het Verdrag van Ramsar (Wetlands) zijn hiermee in nationale regelgeving verankerd. De Nb-wet 1998 onderscheidt twee categorieën beschermde gebieden, die in het kader van toetsing van verhoging van snelheid bij autosnelwegen relevant zijn:

- Natura 2000-gebieden;
- Beschermde Natuurmonumenten.

Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, zijn of nog worden aangewezen. Voor beide gebieden geldt het beschermingsregime op grond van met name artikel 6 van de Habitatrichtlijn, waaraan met de Nb-wet 1998 uitvoering is gegeven. De (ontwerp) aanwijzingsbesluiten bevatten daartoe onder meer een lijst van soorten en/of habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Voor al deze natuurwaarden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De essentie van het beschermingsregime voor de Natura 2000-gebieden is dat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Beschermde Natuurmonumenten kennen een nationale aanwijzingsgrondslag op basis van natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis, voorkomen van dieren en planten. Deze natuurwaarden worden in de aanwijzingsbesluiten als zogenoemde wezenlijke kenmerken beschreven, zonder overigens in concrete doelstellingen te voorzien. De essentie is dat aantasting van de wezenlijke kenmerken, dient te worden voorkomen.

3.2 Beschermingsregime Natura 2000

Ten aanzien van Natura 2000-gebieden geldt dat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht. In het aanwijzingsbesluit worden de instandhoudingsdoelstellingen geconcretiseerd in de vorm van een zogenaamde behoudoedstelling (kwaliteit en omvang) en/of een verbeterdoelstelling (kwaliteit) of uitbreidingsdoelstelling (omvang). Voor soorten kan daarbij een beoogd populatie-aantal zijn opgenomen.

Voor nog lang niet alle Natura 2000-gebieden is sprake van een definitief aanwijzingsbesluit. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen enerzijds Vogelrichtlijngebieden en Habitatrichtlijngebieden. Voor Vogelrichtlijngebieden heeft aanwijzing (veelal in de jaren '90) plaatsgevonden. Destijds werd nog niet gesproken over Natura 2000-gebied. Voor Habitatrichtlijngebieden heeft aanwijzing nog lang niet altijd plaatsgevonden, maar is wel nagenoeg altijd sprake van een ontwerp aanwijzingsbesluit. Voor zover nog geen sprake is van een definitieve aanwijzing, heeft de beoordeling plaatsgevonden op basis van de instandhoudingsdoelstellingen zoals in het ontwerpbesluit opgenomen. Voor zover een Vogelrichtlijngebied (deels) samenvalt met een Habitatrichtlijngebied of zich in de directe nabijheid bevindt, heeft het ministerie van Economische Zaken er veelal voor gekozen om het gebied als één Natura 2000-gebied aan te wijzen. Zo nodig heeft daarbij op basis van de best beschikbare actuele informatie omtrent de vogels waarvoor een gebied (oorspronkelijk) als Vogelrichtlijn gebied is of was aangewezen, bijstelling van de instandhoudingsdoelstellingen plaatsgevonden.

In de aanwijzing als Natura 2000-gebied wordt expliciet aangegeven of de aanwijzing als Vogelrichtlijn is komen te vervallen of voor welke vogelsoorten bescherming onder het Natura 2000-regime aan de orde is. Pas indien sprake is van een definitieve aanwijzing als Natura 2000-gebied komt de vigerende aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (voor zover aangegeven) te vervallen. Voor zover nog geen sprake is van een definitieve aanwijzing als Natura 2000-gebied, is ook voor de vogelsoorten beoordeling op basis van het ontwerp-aanwijzingsbesluit uitgangspunt. De daarin opgenomen instandhoudingsdoelstellingen geven de meest actuele situatie in het betreffende gebied weer.

3.3 Beoordelingskader significant negatieve effecten

Uit de Nb-wet blijkt dat een beoogde ontwikkeling 'passend beoordeeld' moet worden in het licht van de bepalingen uit de Nb-wet. Voorliggende toets betreft een Habitattoets in een oriënterende fase waarin wordt onderzocht in hoeverre de beoogde ontwikkeling (significant) negatieve effecten kan hebben voor de natuurlijke kenmerken van betrokken Natura 2000-gebieden. Om deze vraag te kunnen beantwoorden, is het noodzakelijk om de betekenis van de begrippen 'negatief effect' en 'significant negatief effect' helder te hebben.

3.3.1 *Negatief effect*

Een project, handeling of plan heeft een negatief effect op een natuurlijke habitat of een soort wanneer er sprake is van:

- een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort.

Indien een project, handeling of plan geen verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort met zich meebrengt of geen significante verstoring van een soort, dan is er geen sprake van een negatief effect in de zin van de Nb-wet.

3.3.2 *Significant negatief effect*

In de jurisprudentie is inmiddels een vrij helder kader geschapen voor de beoordeling van significant negatieve effecten in het kader van de Natuurbeschermingswet. Zekerheid kan alleen worden verkregen als er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat.

Uit dit kader blijkt in de eerste plaats dat een plan of project geen schadelijke gevolgen mag hebben voor de natuurlijke kenmerken van het betreffende Natura 2000-gebied. Uit vaste jurisprudentie blijkt dat er sprake is van schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied wanneer de instandhoudingsdoelstellingen van het betrokken gebied in gevaar komen. De instandhoudingsdoelstellingen zijn dus leidend voor de bepaling of er sprake is van significant negatieve effecten op Natura 2000.

Onder instandhoudingsdoelstellingen worden volgens Regiebureau Natura 2000 verstaan: 'Doelstellingen als bedoeld in artikel 10a, tweede lid of derde lid van de Natuurbeschermingswet 1998. Tot de instandhoudingsdoelstelling behoren in ieder geval:

- de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de leefgebieden, voor zover vereist door de Vogelrichtlijn;
- de doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van de habitattypen of populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten voor zover vereist door de Habitatrichtlijn;
- de beschermde waarden van Beschermde Natuurmonumenten, die vallen binnen de grenzen van een aangewezen Natura 2000-gebied (www.natura2000.nl).

Significant negatieve effecten zijn alleen uit te sluiten als er met zekerheid geen schadelijke gevolgen zijn voor de natuurlijke kenmerken (instandhoudingsdoelstellingen) van het betrokken gebied. Deze zekerheid kan worden bereikt wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel bestaat.

4 Relevante Natura 2000-gebieden

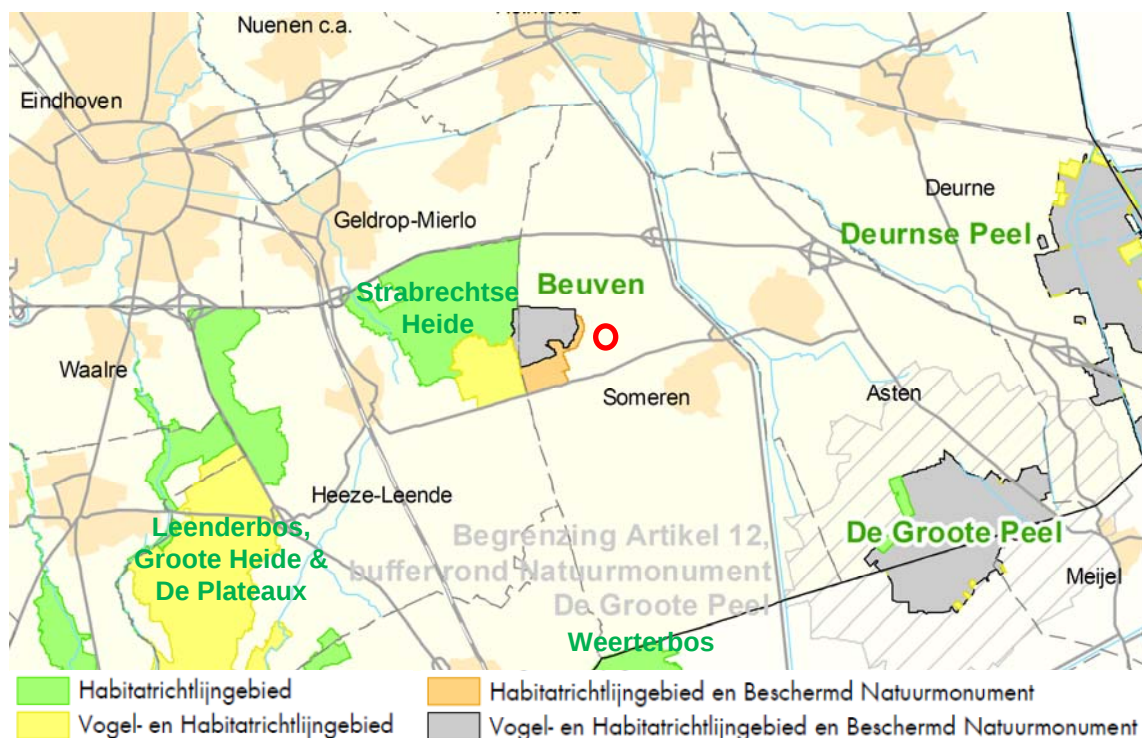
4.1 Afbakening gebieden

Om een goede toetsing uit te kunnen voeren, worden effecten vanuit de voorgenomen ontwikkeling op de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden in kaart gebracht. In de voorliggende voortoets is een effectafstand aangehouden van 3 km met betrekking tot het plangebied. Deze afstand geeft een representatief effectbeeld van het optreden van mogelijke significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden vanuit de voorgenomen ontwikkeling (zie: Leidraad significantiebepaling, 2009).

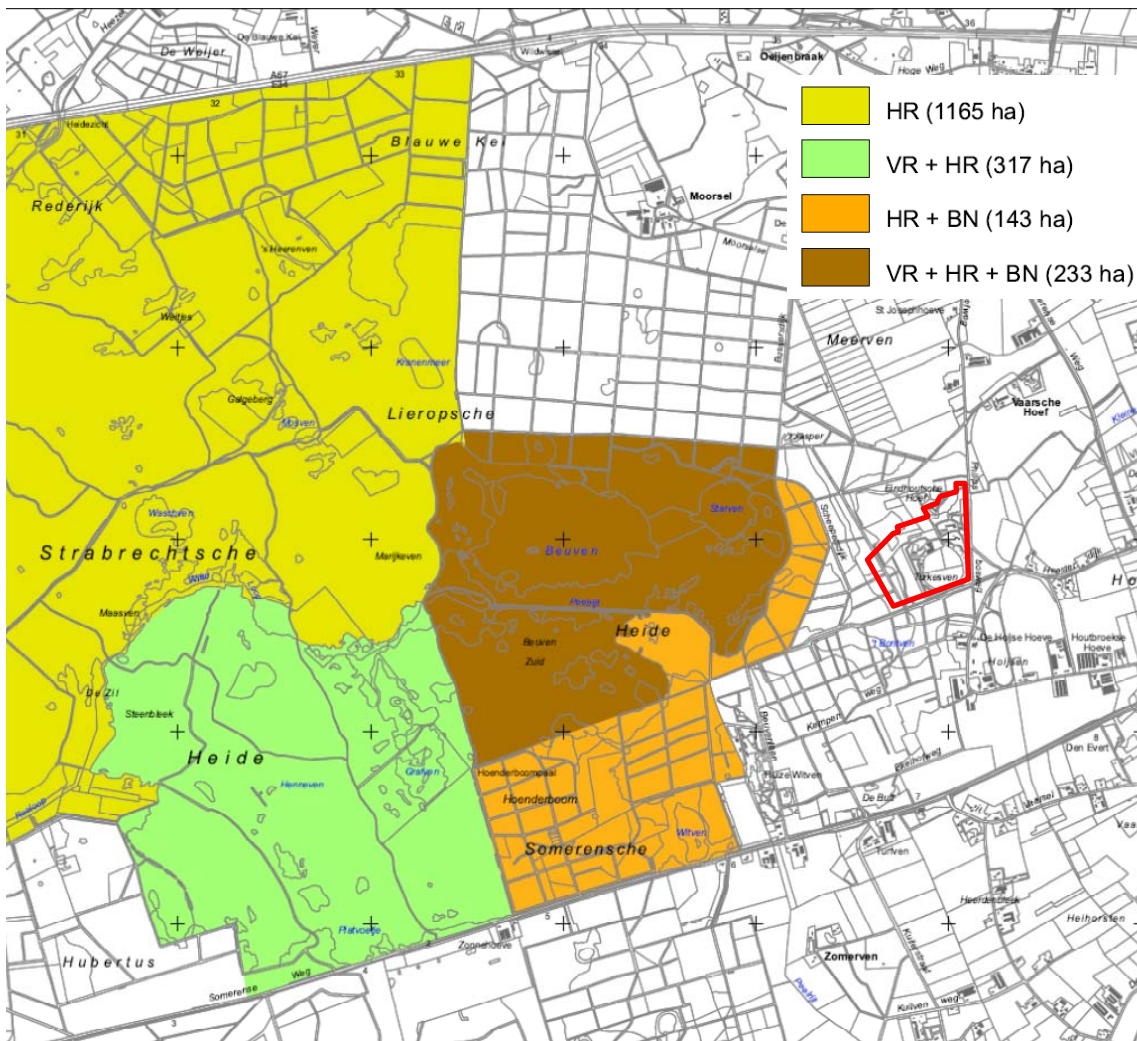
Het plangebied ligt aan de oostzijde van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. Dit is aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied en Beschermd Natuurmonument (gedeeltelijk). Daarnaast liggen er drie Natura 2000-gebieden op aanzienlijke afstand van het plangebied, buiten de invloedssfeer van effecten, zoals aangegeven in tabel 4.1.

Tabel 4.1 Afstand plangebied ten aanzien van nabijgelegen Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied	Afstand tot plangebied
Strabrechtse Heide & Beuven	300 meter
Weeterbos	8.700 meter
De Groote Peel	9.100 meter
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	9.100 meter

Figuur 4.1 Globale ligging plangebied (rode cirkel) ten opzichte van de omliggende Natura 2000-gebieden (groene en gele arceringen)

Figuur 4.2 Exacte ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en Beschermd natuurmonument Beuven

4.2 Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven

De Strabrechtse Heide & Beuven is in concept aangewezen voor een aantal kwalificerende habitattypen en soorten. Hiervoor zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, die zijn weergegeven in tabel 4.2. Voor ieder habitatype en soort is de landelijke staat van instandhouding aangegeven, evenals de doelstellingen ten aanzien van oppervlakte en kwaliteit (www.minlnv.nl).

Tabel 4.2 De instandhoudingsdoelstellingen habitattypen en soorten van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven

Instandhoudingsdoelstellingen		SVI	Doelstellig oppervlakte	Doelstelling kwaliteit	Draagkracht aantal
Habitattypen					
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	=	=	
H2330	Zandverstuivingen	--	>	>	
H3110	Zeer zwakgebufferde vennen	--	>	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	=	>	
H3160	Zure vennen	-	=	=	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	>	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen	-	=	>	

	(beekbegeleidende bossen)				
Habitatsoorten					
H1831	Drijvende waterweegbree	-	=	=	
Broedvogels					
A021	Roerdomp	--	=	=	5 paar
A022	Woudaapje	--	=	=	2 paar
Niet-broedvogels					
A127	Kraanvogel	--	=	=	70 ind.

Legenda

- SVI Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
 = Behoudsdoelstelling
 > Verbeter- of ontwikkelingsdoelstelling
 * Prioritair habitatype

4.3 Belang kwalificerende habitats en leefgebieden soorten

In de omgeving van het plangebied zijn diverse natuurlijke habitats en soorten aanwezig, waarvoor het Natura 2000-gebied in concept is aangewezen. Per habitatype en soort is het belang voor aanwijzing nader omschreven.

4.3.1 Ligging habitatypen

Habitatype H2310 Psammofiele heide met *Calluna* en *Genista*

Het habitatype stuifzandheiden met struikheide is over het algemeen van voldoende kwaliteit. Het habitatype komt op veel plaatsen voor in een fraai mozaïek met natte heide en vennen, dankzij het kleinschalige reliëf in het gebied.

Habitatype H2330 Open grasland met *Corynephorus*- en *Agrostis*-soorten op landduinen

Het gebied bestaat voor een groot deel uit dichtgegroeid stuifzand. Het enige deel dat nog actief is (habitatype zandverstuivingen), dient een zodanige omvang te krijgen dat het zonder veel beheer in stand blijft. Daarmee kan ook de soortensamenstelling verbeteren.

Habitatype H3110 Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (*Littorelletalia uniflorae*)

Het habitatype zeer zwakgebufferde vennen komt voor in het Beuven, het grootste ven in ons land. Dit ven is circa 20 jaar geleden opgeschoond, maar een duurzame waterkwaliteit (buffering) is nog niet gerealiseerd. Het habitatype beslaat momenteel een vrij groot gedeelte van het ven, maar vooral in matig ontwikkelde vorm. Door uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit zal het gebied in de toekomst een zeer grote bijdrage leveren aan het landelijke doel voor het habitatype.

Habitatype H3130 Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorende tot het *Littorelletalia uniflorae* en/of *Isoëto-Nanojuncetia*

Het habitatype zwakgebufferde vennen komt voor in het Beuven (grote oppervlakte) en daarbuiten met matige kwaliteit en een geringe oppervlakte in diverse vennen op de Strabrechtse Heide. Met name voor de Strabrechtse heide is de kwaliteitsverbetering van toepassing.

Habitatype H3160 Dystrofe natuurlijke poelen en meren

Het habitatype zure vennen komt voor in het ven Hoenderboom.

Habitatype H4010 Noord-Atlantische vochtige heide met *Erica tetralix*

Het betreft hier één van de gebieden met de grootste oppervlakte aan vochtige heiden, *hogere zandgronden* (subtype A). De heide is op veel plaatsen in goede kwaliteit aanwezig, maar toch is ook een aanzienlijk deel vergrast. Verbetering van de kwaliteit is zeer kansrijk.

Habitattypen H91E0 *Bossen op alluviale grond met *Alnus glutinosa* en *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

Het habitattypen is gedeeltelijk goed ontwikkeld (in de vorm van elzenbroekbos), maar kan op andere plaatsen verbeterd worden (bijvoorbeeld het vogelkers-essenbos).

4.3.2 Leefgebieden habitatrichtlijnsoorten

Habitatrichtlijnsoort H1831 Drijvende waterweegbree

Drijvende waterweegbree is al lange tijd bekend uit het Beuven. Er lijkt hier een duurzame populatie aanwezig te zijn. Daarnaast is de soort ook in de Witte Loop aangetroffen.

Habitatrichtlijnsoort A021 Roerdomp

De Roerdomp is van oudsher een broedvogel met bijvoorbeeld in 1970 5 paren en 1988 4 paren. Overigens ontbrak de soort geregeld maar sedert 1994 wordt weer jaarlijks gebroed. In de periode 1999-2003 zijn jaarlijks 2-7 paren geteld. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie, op een relatief hoog niveau, gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Brabant ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.

Habitatrichtlijnsoort A022 Woudaap

In 1996 werd de woudaap voor het eerst gemeld. Daarna jaarlijks in de periode 2001-2003 met respectievelijk 1, 3 en 3 paren. Het is één van de weinige jaarlijkse bezette broedplaatsen in Nederland in deze eeuw. Het betreft een relatief geïsoleerde populatie en zowel in het gebied als in de regio is de draagkracht te gering voor een sleutelpopulatie.

Habitatrichtlijnsoort A127 Kraanvogel

De aantallen kraanvogels zijn van nationale betekenis. Het gebied heeft onder andere een functie als slaapplek voor deze soort. De Strabrechtse Heide & Beuven, de Grootte Peel en de Engbertdijkerven leveren de grootste bijdrage binnen het Natura 2000 netwerk. Trendgegevens van de soort zijn niet beschikbaar. De landelijke staat van instandhouding is zeer ongunstig vanwege de afname van het aantal pleisterplaatsen en het aantal pleisterende vogels en de toename van de onrust in de overgebleven gebieden. De aantallen in de monitoringsgebieden nemen niet significant af, zodat een herstelopgave op onderdeel populatie in de aangewezen gebieden niet aan de orde is.

4.4 Natuurschoon Beschermd natuurmonument Beuven

Het natuurmonument 'Beuven en omgeving' is door de Variatie in landschapstypen en begroeiingen van grote betekenis uit een oogpunt van natuurschoon. De afwisseling van relatief open droge en vochtige heideterreinen, vennen, oevervegetaties, (moeras-)struwelen en bossen is hiervoor van wezenlijk belang (Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Beuven, Min. van LNV, 1991).

4.5 Belang kwalificerende habitats en leefgebieden soorten

Na de herstelwerkzaamheden van het Beuven zijn in dit gebied onder andere de navolgende bijzondere plantensoorten aanwezig: Gesteeld glaskroos, Oeverkruid, Veelstengelige waterbies, Vergeten blaasjeskruid, Knolrus, Pilvaren, Ondergedoken moerasscherm, Vlottende bies, Waterlobelia en Stekelbiesvaren.

De oeverzone van het Beuven herbergt op een aantal plaatsen minder algemene tot zeldzame plantensoorten als Gagel, Witte en Bruine snavelbies, Ronde zornedauw en Klokjesgentiaan.

Het ten zuidoosten van het Beuven gelegen Witven heeft een vegetatie met o.a. Veenpluis en Veenmos.

Aan weerszijden van de Peelrijt bovenstrooms van het Beuven, alsmede in de omgeving van het Sterven en het Witven en ten zuiden van het Beuven komen broekbossen voor, voornamelijk bestaande uit Wilgenstruwelen, Es, Els en Eik. In de bosrand ten noorden van het Beuven ligt een klein vennetje waar een verlandingsproces gaande is. Hier wordt een vegetatie

aangetroffen van Veenpluis, Veenmos, Mattenbies en diverse zeggesoorten. Ten zuidoosten van het Starven ligt een voormalig stuifzandcomplex. Hiervan resteren nog verschillende onbegroeide delen met plaatselijk korstmossen. Het merendeel is begroeid geraakt met Vliegdenen.

Het ven is ornithologisch van groot belang. Omdat grote wateren met rietkragen in het pleistocene deel van Noord-Brabant schaars zijn, heeft het Beuven voor allerlei vogelsoorten een regionale betekenis. Het vormt een broedplaats voor moerasvogels als Blauwborst, Sprinkhaanrietzanger, Kleine karekiet, Rietzanger, Roerdomp, Bruine kiekendief en Waterral. Het water en de oevers bieden broedgelegenheid voor onder andere Dodaars, Zwarte stern, Winter- en Zomertaling en Slobeend.

Op de heideterreinen broeden Grutto, Watersnip, Kievit en Veldleeuwerik. In de bossen broeden onder andere Grote bonte specht, Zwarte specht, Groene specht en Boomkruiper. De bossen vormen tevens een onderdeel van het leefgebied van diverse soorten roofvogels zoals Ransuil, Bosuil, Havik, Wespandief, Sperwer en Buizerd. Daarnaast is het natuurmonument gedurende bepaalde tijden in het jaar, een belangrijke verblijfplaats voor roofvogels zoals de Blauwe kiekendief en Visarend en voor enige duizenden watervogels, waaronder minder algemene als Brilduiker, Pijlstaart, Krakeend, Nonnetje en Smient.

Het Beuven is tevens van grote betekenis als pleisterplaats voor doortrekkende vogels zoals Kraanvogel, Klapekster, Kemphaan, Goudplevier, Bokje, Witgatje en Groenpootruiter en als overwinteringsgebied van de Rietgans en Kolgans.

De vogelrijkdom is sinds de zestiger jaren enigszins afgenomen. Diverse soorten zijn als broedvogel sterk achteruitgegaan of zelfs verdwenen. Het betreft onder meer Grote karekiet, Rietzanger en Snor. De aantallen van Blauwborst, Kleine karekiet en Sprinkhaanrietzanger zijn redelijk stabiel gebleven.

Na het droogzetten van het Beuven in 1985 ten behoeve van de restauratie, werd een betrekkelijk soortenarm visbestand vastgesteld met een grote biomassa van naar schatting 5 ton. Het betrof met name Baars en geringere hoeveelheden Paling en Snoek.

Ook na de restauratie is er weer vis waargenomen en wel de volgende soorten: Hondsvij, Bormpje, Baars, Snoek en Paling. Herkolonisatie van met name grote Snoeken heeft plaatsgevonden vanuit de Dommel, via Reeloop en Witte loop.

In de bossen rondom het Beuven komen diverse zoogdieren voor zoals Vos, Hermelijn, Wezel, Ree en Verschillende muizesoorten.

Van de amfibieën worden in en rond de vennen Groene en Bruine kikker, Gewone pad, Rugstreeppad, Heikikker en Kleine watersalamander aangetroffen, waarvan met name de Rugstreeppad in grote aantallen. Op de drogere heide wordt tevens de Levendbarende hagedis aangetroffen. Daarnaast is Vooral het Beuven van belang voor veel insectensoorten (Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Beuven, Min. van LNV, 1991).

5 Effectbeschrijving en -beoordeling

5.1 Inleiding

In deze voortoets is een globale effectbeschrijving gemaakt aan de hand van alle door het ministerie van Economische Zaken onderscheiden storingsfactoren van Natura 2000-gebieden. Tevens is een globale toetsing uitgevoerd op het behoud van het natuurschoon van Beschermd Natuurmonument Beuven.

5.2 Storingsfactoren

In onderstaande figuur 5.1 is weergegeven welke mate van storingsgevoeligheid aan de orde is voor de 19 in de Effectenindicator onderscheiden storingsfactoren. Dit betreft de storingsgevoeligheid van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. De storingsfactoren waar het om gaat zijn: oppervlakteverlies (1), versnippering (2), verzuring (3), vermessing (4), verzoeting (5), verzilting (6), verontreiniging (7), verdroging (8), vernatting (9), verandering stroomsnelheid (10), verandering overstromingsfrequentie (11), verandering dynamiek substraat (12), verstoring door geluid (13), verstoring door licht (14), verstoring door trilling (15), optische verstoring (16), verstoring door mechanische effecten (17), verandering in populatiedynamiek (18) en bewuste verandering soortensamenstelling (19). In figuur 5.1 is per habitattype en per habitatsoort de mate van gevoeligheid per storingsfactor weergegeven.

Storingsfactor	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Stuifzandheiden met struikheide	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Zandverstuivingen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Zeer zwakgebufferde vennen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Zwakgebufferde vennen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Zure vennen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Vochtige heiden	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
*Vochtige alluviale bossen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Drijvende waterweegbree	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Kraanvogel (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Roerdomp (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Woudaapje (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig

Figuur 5.1 Storingsfactoren en storingsgevoeligheid van habitattypen en -soorten van Strabrechtse Heide & Beuven

5.3 Effecten

In het navolgende worden alle 19 effectindicatoren beoordeeld.

Oppervlakteverlies

Deze indicator is **niet** aan de orde omdat er geen fysieke aantasting van het Natura 2000-gebied plaats vindt. Hetzelfde geldt voor het Beschermd Natuurmonument Beuven.

Versnippering

Deze indicator is **niet** aan de orde. Er vindt een ruimtelijke ontwikkeling plaats buiten het Natura 2000-gebied en buiten het Beschermd Natuurmonument Beuven. Deze ruimtelijke ontwikkeling is gebonden aan een locatie. Rondom deze locatie is en blijft vergelijkbaar biotoop aanwezig (bostypen van zandgronden). Het biotoop bos van zandgronden maakt geen deel uit van het leefgebied van de kwalificerende soorten. Er treedt dan ook geen versnippering op van deze leefgebieden.

Verzuring, Vermesting en Verontreiniging

Deze indicatoren zijn **niet** aan de orde voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en het Beschermd Natuurmonument Beuven.

De uitvoering van werkzaamheden kan leiden tot een toename in uitstoot van verontreinigende stoffen. Denk daarbij aan het vrijkomen van stikstof of andere stoffen (SO₂) tijdens de uitvoering van werkzaamheden. Zwaveldioxide (SO₂) ontstaat bij de verbranding van fossiele brandstoffen zoals aardolie of diesel. Verzuring en vermesting in relatie tot de voorgenomen ingreep zijn vooral gekoppeld aan stikstofdepositie afkomstig van (werk-) verkeer.

Voor het Natura 2000-gebied geldt dat in de autonome situatie met betrekking tot stikstofdepositie, de kritische depositiewaarde van N in het gehele gebied wordt overschreden. Deze permanente overschrijding wordt veroorzaakt door de uitstoot van stikstof vanuit met name landbouw (veehouderij) en het wegverkeer (zoals de A67). Het cumulatief effect vanuit het voorliggende initiatief leidt tot een marginaal grotere overschrijding van de kritische depositiewaarde.

Uit de Verordening stikstof en Natura 2000 Noord-Brabant (2010) is bekend dat de stikstofgevoelige habitats van Strabrechtse Heide & Beuven een groot deel van het Natura 2000-gebied omvatten. Stikstofgevoelige habitats zijn echter afwezig in een strook van circa 200 meter breed in de omgeving van het plangebied. De afstand van het plangebied tot aan stikstofgevoelige habitats bedraagt daardoor circa 490 meter.

De voorgenomen ontwikkeling leidt in de periode waarin de bouw van de centrumvoorziening en de realisatie van de uitbreiding van de camping plaats vindt, tot een tijdelijke toename van verkeersbewegingen (werkverkeer). Dit werkverkeer bereikt het plangebied vanuit het oosten via de Heesterdijk en verplaatst zich daarmee tot op 300 meter van de oostelijke begrenzing van het Natura 2000-gebied en het Beschermd Natuurmonument en 490 meter van de daarin gelegen stikstofgevoelige habitats.

Gelet op de tijdelijke geringe toename van stikstofdepositie is de mate van verzuring en vermesting door werkverkeer verwaarloosbaar.

Figuur 5.2 Ligging stikstofgevoelige habitats Strabrechtse Heide & Beuven (groene arcering) en begrenzing habitatrichtlijn (dikke rode lijn) ten opzichte van het plangebied (blauwe lijn)

Bij de ingebruikname van de nieuwe voorzieningen op het campingterrein ontstaat een toename van 139 verkeersbewegingen per etmaal. Deze toename wordt met name veroorzaakt door de uitbreiding van de verblijfsrecreatie. De centrumvoorziening trekt geen extra verkeer aan omdat deze uitsluitend door verblijfsrecreanten wordt gebruikt, alsook door passerende wandelaars en fietsers. Werkverkeer bereikt het plangebied vanuit het oosten of het noorden via de Heesterdijk en verplaatst zich daarmee tot op 300 meter van de oostelijke begrenzing van het Natura 2000-gebied en het Beschermde Natuurmonument en 490 meter van de daarin gelegen stikstofgevoelige habitats. Gelet op de tijdelijke geringe toename van stikstofdepositie is de mate van verzuring en vermesting door verkeer verwaarloosbaar.

Verzoeting, Verzilting, Verdroging en Vernatting

Deze indicatoren zijn **niet** aan de orde voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en het Beschermde Natuurmonument Beuven.

Vernatting manifesteert zich in hogere grondwaterstanden en/of toenemende kwel, veroorzaakt door menselijk handelen. Vernatting grijpt in op de bodem- of watercondities. Bij verdergaande vernatting kan een gebied ongeschikt worden voor planten en dieren en zo leiden tot een verandering in de soortensamenstelling en uiteindelijk het habitatype.

De meeste habitattypen en -soorten in het gebied zijn gevoelig voor verdroging, enkele zijn gevoelig voor vernatting. Het voorgenomen initiatief heeft echter geen invloed op de grondwaterstanden. Er wordt gebruik gemaakt van bergings- en infiltratievoorzieningen waardoor geen sprake zal zijn van verdroging en evenmin van verzoeting of verzilting. Het waterbeheerssysteem zet in op volledig herstel van grondwaterstanden en kwelsituaties.

De voorgenomen plannen hebben dan ook geen negatieve hydrologische effecten op het Natura 2000-gebied tot gevolg. Voor het natuurschoon van het Beschermde natuurmonument Beuven worden geen negatieve consequenties vanuit het voornemen voorzien.

Verandering stroomsnelheid, Verandering overstromingsfrequentie en Verandering dynamiek substraat

Deze indicatoren zijn **niet** aan de orde voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en het Beschermde Natuurmonument Beuven. De indicatoren Verandering stroomsnelheid en Verandering overstromingsfrequentie hebben betrekking op biotopen waarin (over-) stromend water een grote rol speelt. Op de locatie van het plangebied met uitsluitend droge habitats is hiervan geen sprake. Een effect op (over-) stromend water in de omgeving van het plangebied is er evenmin. De neerslag ter plaatse van het plangebied, vindt zijn weg in het ecosysteem primair door inzijging en verdamping. Hierop heeft de voorgenomen ontwikkeling geen invloed. De ingreep leidt evenmin tot verandering van de dynamiek van het substraat van

de kwalificerende habitattypen, want de ingreep wordt op geruime afstand van deze habitattypen uitgevoerd.

Verstoring door geluid, Verstoring door licht, Verstoring door trilling, Optische verstoring en Verstoring door mechanische effecten.

Deze indicatoren zijn **niet** aan de orde voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en het Beschermd Natuurmonument Beuven.

Vogels zijn gevoelig voor verstoring door geluid. Van de kwalificerende soorten geldt met name voor de Kraanvogel, dat een kritische houding gerechtvaardigd is omdat de soort ook gevoelig kan zijn voor verstoring van landelijk / agrarisch gebied in de omgeving van Strabrechtse Heide & Beuven. In een factsheet van de Commissie voor de milieueffectrapportage 'vogels en wegverkeer in m.e.r.' wordt ten aanzien van geluidseffecten op kritische broedvogelsoorten, het volgende vermeld. Kritische broedvogels zijn gevoelig voor geluidseffecten van drukke wegen, met meer dan 10.000 verkeersbewegingen per dag, tot een afstand van 600 tot 750 meter vanaf de geluidsbron. Geschikt biotoop van de kwalificerende vogelsoorten ligt op minimaal 490 meter afstand van de 139 verkeersbewegingen per etmaal. Uit deze gegevens blijkt duidelijk dat verstoring door geluid bij deze geringe aantallen motorvoertuigen voor de kwalificerende vogelsoorten geen rol speelt.

Verstoring van de soorten door hiervoor genoemde factoren als gevolg van verkeersbewegingen, wordt voorkomen door zonering en regulatie van het verkeer. De uitbreiding van de camping zal wel leiden tot een toename van het aantal bezoekers (wandelaars en fietsers) van de Strabrechtse Heide en het Beuven. De terreinbeherende organisaties dragen de verantwoordelijkheid voor een adequate zonering van het recreatief gebruik van de Strabrechtse Heide & het Beuven met inachtneming van de instandhoudingsdoelstellingen van de kwalificerende habitattypen en soorten. Verstoring door geluid, licht, trilling, optische verstoring en verstoring door mechanische effecten wordt hiermee voorkomen.

Bij de ingebruikname van de nieuwe voorzieningen op het campingterrein ontstaat een toename van 139 verkeersbewegingen per etmaal. Deze toename wordt met name veroorzaakt door de uitbreiding van de verblijfsrecreatie. De centrumvoorziening trekt geen extra verkeer aan omdat deze uitsluitend door verblijfsrecreanten worden gebruikt, alsook door passerende wandelaars en fietsers. Dit werkverkeer bereikt het plangebied vanuit het oosten of het noorden via de Heesterdijk en verplaatst zich daarmee tot op 300 meter van de oostelijke begrenzing van het Natura 2000-gebied en het Beschermd Natuurmonument. Tussen de planlocatie en het begrenste Natura 2000-gebied is een aaneengesloten strook bos aanwezig van 300 meter breed. Dit bos heeft vanwege de verticale massa van de houtopstanden, een sterke bufferende werking ten aanzien van geluid, licht, trilling, optische verstoring en mechanische effecten, die dan ook individueel noch gecumuleerd een effect zullen hebben op de instandhouding van de kwalificerende habitattypen en soorten. Uit literatuur (SBR, 2003) blijkt dat trillingen beperkt blijven tot een afstand van 250 meter. Een effect van trillingen op het Natura 2000-gebied en het Beschermd Natuurmonument is daarmee uitgesloten.

De voorgenomen ontwikkeling vindt plaats op 300 meter van de oostelijke grens van het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven. De uitvoering van het voornemen leidt **niet** tot activiteiten die geluid, licht, trilling, optische verstoring of mechanische effecten voortbrengen op de kwalificerende soorten van het Natura 2000-gebied Strabrechtse heide en Beschermd natuurmonument Beuven.

Verandering in populatiedynamiek en Bewuste verandering soortensamenstelling

Deze indicatoren zijn **niet** aan de orde voor het Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en het Beschermd Natuurmonument Beuven.

Populatiedynamiek verandert vooral door sterfte onder individuen door wegverkeer, windmolens, jacht of visserij. Van deze factoren is in de voorgenomen ontwikkeling geen sprake. De (werk-) verkeersbewegingen vinden buiten het Natura 2000-gebied en het Beschermd Natuurmonument plaats en doorsnijden daarbij niet de kwalificerende habitattypen

of de leefgebieden van de kwalificerende soorten. Bewuste verandering van soortensamenstelling is niet aan de orde omdat geen activiteiten als herintroductie, uitzetten van vis of inzaai van organismen worden uitgevoerd.

6 Conclusie

Het project kan doorgang vinden in het licht van de Natuurbeschermingswet. Er is geen sprake van een mogelijk significant negatieve aantasting van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied Strabrechtse Heide & Beuven en Beschermd Natuurmonument Beuven.

7 Geraadpleegde literatuur

- Bobbink, R., Hornung, M., Roelofs, J. G. M., (1998). The effects of air-borne nitrogen pollutants on species diversity in natural and semi-natural European vegetation. *Journal of Ecology*, 86, 717-738.
- Dobben, H.F. van & A. van Hinsberg, 2008. Overzicht van kritische depositiewaarden voor stikstof, toegepast op habitattypen en Natura 2000-gebieden. Alterra en Milieu- en Natuurplanbureau. Alterra-rapport 1654. Wageningen.
- Ministerie van LNV, 1991. Aanwijzingsbesluit Beschermd natuurmonument Beuven.
- Ministerie van LNV, 2005. Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998.
- Provincie Noord-Brabant, 2010. Habitatkaart stikstofgevoelige habitats Strabrechtse Heide & Beuven.
- RIVM, 2010. Website Grootschalige Concentratiekaarten Nederland 2012 (GCN).
- Regiebureau Natura 2000. Leidraad bepaling significantie, versie 27 mei 2010.
- Stichting Bouwresearch (SBR), (2003). Meten en beoordelen van trillingen (Serie A t/m C).
- <http://www.commissiemer.nl/docs/cms/natuur/Webtekst%20bij%20factsheet%2020.pdf>
- <http://geodata.rivm.nl/gcn/>
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>